

BIZALOM

*Havonta kétszer megjelenő szemle,
a világ folyásáról és az ember alkotásairól.*

10. szám.

II. évfolyam.

1931 Pünkösöd.

ELŐFIZETÉSI ÁR egész évre 3 pengő, számonként 16 fillér.

Az ünneprontók.

Írta: Arany János.

Zendül kondul szent harangszó
Csengve búgva messze hangzó;
Imára! Imára!
Jámbor népe a kis helynek
Halkan lépve, gyűlnek, mennek
Imára, imára.

Szép piros a pünkösöd reggel
Mint ha tűzzel, szent lélekkel
Menny föld tele volna:
E napot fent, s lent megülik
E nap oly ragyogva nyílik,
Mint hajnali rózsza.

De mi réjja riad? de mi ördögi zaj,
Recsegő szitok és otromba kacaj,
Hogy reszket az egyház tornya?...
Szembe' Isten hajlokával,
Nem törődve a szent imával,
Foly tegnapi dőre tivornya.

„Hol egy muzsikus? hegedű vagy egyéb?
Ha különb nem akad dudaszó is elég:
Ki fut érte? szaladj Zsuzsi lányom.“
„A Zsuzska maradjon! hagyj neki békét!
Észem azt a pirosposzgás képét.
A kufercest majd vele járom.“

Hát ime, kapóra, dudás közeleg.
Egy sanda, szikár, csúf szőrös öreg.
Tömlője degeszre fújva;
Füle táján két kis szarva gidának,
— Mintha neki volna szarva magának —
Sipjain már billeg az ujjá.

„Ide a jebuzéus pofádat!
Mert megkeserüli a hátad.“
„Uraim, de papolnak ott benn...“
„Hát baj neked az pogány hitűnek?
Az enyém — ha töröm, ha nem — az ünnep;
Enyém ha szidom ez az Isten!“

Ravaszul mosolyog fel karja hegyén
S rákezdi dudáját halkal a vén,
Minden sark billeg a táncra;
Azután vitorább lesz, majd sebesebb;
A tánc is utána, pörébb, hevesebb,
Amint kopog és szaporázza.

De végre szakadni mikor fog ugyan?...
„Hagyd el — riad egy rá — aki vele van!
Kihasitom kecske-dudádat.“
Hanem a muzsikás mindig fujja,
Mindig szilajabban pörög ujjá —
Az egész tivornya kifáradt.

Lankadva leülne az is, meg ez is
Hivnák haza őket ebédjekhez is;
Nem, nem lehet: ugrani kell csak.
Szidják a dudást, — verik, öklözik őt —
Verik bizony a nagy üres levegőt: —
Gyors hire szaladt e csudának.

Fut gazda, kié ama renyhe cseléd:
„Jösz...? vagy dobom — itt ez a villa — beléd!...“
Vasvilla kezébe ragadt ám;
Fut lány, fiú, és anya és feleség:
„Apám, fiam, apjokom! untig elég...“
S kezeit töri, szive szakadtán.

Már józanon a fiú, az apa, férj:
 „Mennénk is — ime közelget az éj” —
 Nyujtják kezöket nagy-epedve.
 A táncosok arcán vérkönyű hull:
 De a láb még egyre bokázza vadul,
 Viszi a tánc ördögi kedve.

?

Irta: Hegedüs Loránt.

Azta tüzes és égető kérdőjelet, amelyet osztrák-német vámunióknak (vámegységeknek) neveznek, a hideg angol kéz megmarkolta és odarakta az e hónapban összeülő genfi tanácskozás asztalára. Vagyis az angol kormány azt kívánja, hogy Genfben a Nemzetek Szövetsége vizsgálja meg: a német és osztrák vámegység megengedhető-e vagy nem? Az angol kormány levelében, amelyet Genfhez intézett, egy szó sincs arról, hogy akár Ausztria, akár Németország a vámunió kérdésének felvetésével megsértették volna a békeszerződéseket. A békeszerződésekről hallgat az átirat. Ellenben azt mondja, meg kell vizsgálnia a Népszövetségnek, hogy nem ütköznek-e ezek a megkötött vagy megkötendő megállapodások, amelyekkel Ausztria és Németország gazdaságilag egymáshoz közelebb akar jutni, az 1922. évi genfi jegyzőkönyvből.

Szánjuk el magunkat arra, hogy előszedjük az osztrák hivatalos lapnak (Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich) 1922-i számaint s annak december 3-i számában megtaláljuk 842. aktaszám alatt ezt a híres protokollumot (jegyzőkönyv), amely erről a kérdésről szól. Az osztrák hivatalos közlés szerint I., II. és III. jegyzőkönyvek irattak alá Genfben 1922. november 4-én. Ezek közül a II. és III. kölcsönokmány, hitelezői okirat, amelyben dacára annak, hogy akkor még a jóvátételek kérdése nem volt megoldva és így Ausztria éppoly kevésbé volt független, amint mi 1930-ig nem kaptuk meg a pénzügyi függetlenséget, Ausztriának mégis kölcsön nyújtatik. Kölcsönt adnak neki a nagyhatalmak, dacára annak, hogy a st. germaini szerződésben a jóvátétel fedezésére az osztrák állam minden vagyonát, ingót és ingatlant leköti. Ezen az alapon kapott akkor Ausztria a hitelező nagyhatalmaktól 650 millió aranykorona kölcsönt.

A két kölcsönokmány előtt azonban van egy jegyzőkönyv, amely politikum. Deklaráció alakjában azokat a politikai feltételeket foglalja magában, amelyek betartása mellett a hitelező hatalmak Ausztriának azt a kölcsönt adják még a jóvátételi kérdés tisztázása előtt. Ezek éppen olyan feltételek, mintha valamely bank egy magánfélnak kölcsönt ad és akkor aláírta vele azt, hogy leköti valamely házat, valamely haszonélvezetét és kijelenti azt is, hogy amíg ezt az adósságot le nem törlesztette, ilyen vagy olyan üzletbe nem fog belekezdni. Ezt az okmányt aláírták a kölcsönadó hatalmak képviselői, ú. m. az angol, a francia, az olasz és a cseh. Mert Csehország ott volt a kölcsönadó hatalmak között. Viszont Seipel kancellár Ausztria bélyegét és szavát kötötte le. Ezt az okmányt és nem békeszerződést akarja Anglia a Népszövetség elé vinni. A Genfben most napirendre tűzött híres jegyzőkönyvet sem Németország, sem Magyarország nem írták alá. Minket tehát ez nem érdekel. Egyedül és kizárólag Ausztria írta alá és az ő hitelezői. Ennélfogva nem arról van szó, hogy az angol felfogás szerint, amelyet — úgy látszik — Francia-

Éjjelt, hogy üt a torony-óra közel,
 Kénkö fojtó szaga terjedez el;
 S mint szél ha forogva ragad port:
 Úgy táncol el, egy bösz, harci zenére,
 (Mondják, a pokol tüzes fenekére)
 Az egész örvöngő csoport. —

(1877. VII. 2.)

ország magaévé tett, valamely országnak a vámegysége vajjon beleütközik-e a békébe, hanem arról, hogy a hitelező hatalmakkal szemben e 650 millió erejéig Ausztria megtartja-e az akkor vállalt feltételeket vagy nem. Németországot nem is citálják ebben a tekintetben, mert ő köthet mindenkivel vámegységet, de Ausztriánál kérdés, hogy akkor, amikor ő a genfi protokollumot aláírta mint adós, nem vállalt-e oly kötelezettséget, amelybe hitelezői belekapaszkodhatnak. A jegyzőkönyvben t. i. az van, hogy az osztrák kormány kötelezi magát a következőkre: „Tartózkodni fog minden olyan tárgyalástól s oly gazdasági vagy pénzügyi leköttéstől, mely alkalmas volna arra, hogy az ő függetlenségét közvetve vagy közvetlenül befolyásolja.” Azután ezt mondja: „Ez a kötelezettség Ausztriának a st. germaini béke rendelkezéseinek keretén belül teljes szabadságot ad vámtarifájának, kereskedelmi és pénzügyi szerződéseinek megkötésére és általában az ő gazdasági rendszerére vagy kereskedelmi összeköttetéseire vonatkozó minden ügyre nézve. Előfeltétele azonban ennek az, hogy Ausztria nem csorbíthatja meg gazdasági függetlenségét azért, hogy valamely államnak különrendszert (Sondersystem) vagy oly kizárólagos előnyöket biztosít, amelyek alkalmasak volnának az ő függetlenségének veszélyeztetésére“.

A kérdőjel, amint látjuk, most már egészen más világításban áll előttünk, mint ahogy a különféle kormányok részben igaztolt, részben egyoldalú nyilatkozatai nekünk megmutatták.

Zrínyi Ilona.

Mélységes áhítat, tiszteletteljes félelem fogja el a szívét annak, aki Rákóczi Ferenc édesanyjának élet-történetét forgatja. Minden emberi sors mélységek s magasságok között vettetik ide-oda —, de mily mélységek és magasságok emelkedtek és zuhantak az életben Zrínyi Ilonának, a fejedelem tróntól a nikodémiai majorházig! Az udvar fényes csillogásától a száműzetés sanyarúságáig, s ami mindennél fájdalmasabb volt, az elveszett haza, a kebeléről leszakított gyermekek utáni keserves sóvárgásig. Zrínyi Ilonának mindenből rész jutott, ami embert nagygyá tehet, vagy elbukthat: örömből és bánatból, dicsőségből és megaláztatásból. És sorsa, miként nagynevű fiáé, a szabadsághős II. Rákóczi Ferencé is, szorosan össze van fonódva nemzete sorsával: viszi, hordozza, alakítja ezt a sorsot időkből látó okossággal.

Gróf Zrínyi Péter és Frangepán Katalin gyermeke volt Zrínyi Ilona. Született 1643-ban Oszolyban (Horvátország) s testvéreivel együtt itt és Gorbnikon nevelkedett. Tevékeny, élénk, nagyraotló anyja oldala mellett hamar megértette a magas társadalmi rangot, melybe születése által jutott, és oly finom gyöngédséget nyert magatartásában, mely őt haláláig kedvessé tette mindenki előtt, akivel érintkezett. Atyja, s még inkább nagy-

bátyja, Zrínyi Miklós költő és hadvezér nagy tetteinek híre bejárta az országot; e tettek sugározták rá a hősiességet, melynek maga is példaképe lett. 1666-ban férjhez ment I. Rákóczi Ferenc választott erdélyi fejedelméhez; e házasságot inkább politikai tervelés, mint szívhajlam hozta létre. Négy csendes és nyugodt évet töltött a házaspár Sárospatak várában. 1670-től kezdve azonban csapás-csapásra érte. Atyja, Zrínyi Péter, nagybátyja, Frangepán Ferenc, férje és több mások összeküvést szöttek a bécsi kényuralom ellen. Nem volt ez titok Ilona előtt, s az sem, hogy anyja a szitója és mozgatója e felelmes ügynek. Az összeküvéket elárulták; a bécsi kormány elfogatta őket, Zrínyi Pétert és Frangepánt lefejezték, Zrínyi Péterné két kisebb gyermekével, Aurorával és Jánossal a gráci tömlöcbe került, a Zrínyi-család minden java elkoboztatott és még nevöket is eltörölték. Maga Rákóczi keservesen válthatta meg életét mesébe illő őszegen. S még ennyi szerencsétlenséget sem elégtelt meg Ilona végzet: anyja a tömlöc-ben megtébolyodott, míg végre 1673-ban a halál véget vetett szenvedéseinek.

Erős lélekkel s csendes önmegadással tűrte e kegyetlen sorscsapásokat; más vigasztalás jutott számára: 1672-ben született leánya, Julianna és négy évvel utóbb fia, Ferenc. Az anyai édes gondok és örömek felejtették vele az iszonyú multat. Szép gyermekei boldoggá tették. De a sors hamar megirigyelte ezt a boldogságot; mélyen megzavarta néhány hónapra fia születése után férjének halála.

Özvegyiségével új, tevékeny korszak nyílt életében. Lipót király gyermekeinek gyámjává meghagyta; neki kellett az óriási vagyont kezelni. A roppant jószágok igazgatása s várainak ellátása, de sőt a főispáni tisztviselés is igénybe vette. A mostoha viszonyok köteleességévé tették a takarékoskodást, azért családotul napához vonult vissza Munkács várába.

1679-ben gróf Thököly Imre, a kuruchad fővezére, eljegyezte Ilonát. E házasság azonban nagy akadályokra talált. Egybekelésüket legjobban Ilona napa, Báthory Zsófia fejedelemasszony ellenezte, aki nem tudta elviselni, császárhű katolikus léte a gondolatot, hogy unokáinak mostohaapja protestáns férfiú legyen, s pláne a kuruc fővezér. Nehézségeket támasztott az udvar is. A főakadályt azonban maga a végzet háritotta el: Báthory Zsófia váratlanul meghalt. Az udvar aggályait is nagynehezen lecsillapította Thököly, s három évi várakozás után valahára célját érte a szerető pár. S az év, mely esküvőjüket követte, a legboldogabb és legszerencsésebb volt életükben. Thököly Kassát és Füleket elfoglalván a bécsi uralomtól, egész Felső-Magyarország urává lett, s a török szultán is megerősítette e minőségében. (Thököly a bécsi császár ellen a török szultánnal szövetségben.) Még az év végén Ilonának fia született, György, aki azonban rövid ideig élt.

Nem sokáig tartott a szerencse. A törököt nagy vereségek érték Bécsben és Párkánynál, s ezzel lehanyagolt Thököly csillaga is. A törökök veszteségeik feletti haragjukban ellene fordultak, őt okolták szerencsétlenségeik miatt. Az osztrák tábornokok pedig nagy ígérettel ösztönözték a török pasákat Thököly kézreadására.

Thököly látta, hogy a bizalmatlanságot mindenképpen meg kell szüntetnie, ha vesztét elakarja kerülni. S jobb eszközt erre nem talált annál, mintha mostoha fiát, a nyolc éves Rákóczi Ferencet, a saját hűségé zálogául Konstantinápolyba küldi.

Ilonának ez volt a legsúlyosabb megpróbáltatása egész életében. Az anyai szeretet harcra kelt a hitvesi

szerellemmel. Egyetlen fia, a Rákóczi-ház egyetlen férj-sarja és imádott férje érdeke között kellett választania. Már-már sikerült férjének a rábeszélés, de végül is győzött az anyai kötelességérzet. Ilona gyermekeivel Munkácson maradt; nem is sejtve, hogy hét évre válik meg férjétől.

Thökölyt Nagyváradon a pasa elfogatta, s ez elhirtelenkedett lépés a kurucok legnagyobb részét a császár zászlói alá vezette. Hiába hirdette azután Ilona férjének megszabadulását, hiába próbálta maga Thököly is szétfutott seregeit visszacsalogatni — maguk a kurucok ostromolták meg és vették be a Rákóczi-várakat, egyiket a másik után, s végül Caprera tábornok vezénylete alatt 1686 elején Munkácsot is körülzárták.

Munkács ezidőben jelentékeny erősség volt, melyet mindennel jól ellátott, erős őrség védett. Caprera azonnal megadásra szólította föl a vár úrnőjét. De Ilona kereken elutasította a követelt, mondván, hogy sem ő maga, sem kis gyermekei nem vétettek a császár ellen, nem is hiszi, hogy a császár egy nő és ártatlan gyermekei ellen fegyvererőt akarna foganatba venni. Ha azonban mégis ez történné, ő tartozik gyermekeinek örökségét védeni. Erre Caprera a várat erősen kezdte lövetni. Ilona összehívta a várőrséget, s oly lelkesedést keltett bennük, hogy mindnyájan megesküdtek a várat mindhalálig védeni.

Két évig tartott az ostromzár; végül is amit erőszak és fenyegetés a hőslélek asszonytól ki nem csikarhatott, azt megtette az árulás és fondorlat. 1688 elején Ilona kénytelenül feladni a várat. Azonnal bevonult oda az osztrák őrség; s fejedelemasszonyt pedig gyermekeivel együtt Bécsbe kísérték. Itt a császár, megvonva tőle a gyámságot, Kolonics biborosra ruházta azt. Kolonics pedig, ismerve Ilona lánglelkének befolyását gyermekeire, mindkettőt azonnal elszakította anyjától; Julianát az Orsolya-szüzekhez adta, Ferencet pedig előbb a prágai, majd a neuhauseni jezsuitákhoz. Az Orsolya-szüzekhez vonult később Ilona maga is. Leánya volt minden vigasza, mert fiát nem láthatta és férjével sem közlekedhetett.

Thököly sorsa időközben valamivel kedvezőbbre fordult. Több csatát nyervén, kikiáltatta magát Erdély fejedelmévé; és két fogoly osztrák generálisért kiszabadította nejét Bécsből. Julianna ekkor már férjhez ment, Ferencet minden könyörgésére sem engedték magával vinni. Egyedül indult hát Magyarországra. Hét évi távollét után alig-alig ismerte föl szép ifjú férjét a háború, balszerencse és betegség által megtört férjében. Férjével együtt két évig lakott Paserolcán, majd Belgrádban. Thököly lassanként teljesen kegyvesztett lett a szultánnál, betegsége is mind súlyosabb lett. A karlócai békekötés után, hazájából végleg kiűzve, Konstantinápolyban telepedett le. De a török nagyvezér rossz szemmel nézte s ugyancsak érezte velük, hogy terhére vannak. Végül is Nikodémiában rendelt nekik lakást. Ez nagy kiterjedésű város, a tengerhez nyúló szép völgyben épült. Az egész völgy csupa kertből állt, s virágos mezőből; úgyis neveztek: Virágmező.

E szép helyre költözött át Ilona; Itt élte le utolsó éveit nagy magányban és elmélyültségben. A tüdővész, melynek jelei már korábban mutatkoztak rajta, most erőt vévén, rövidesen annyira elstültyosodott, hogy pár heti szenvedés után, 1730 januárjában kimúlt az életből. Holttestét Galatába, Konstantinápoly külvárosába szállították, s ott temették el a jezsuiták templomában. Halála körülményeit hű kamarása, Komáromi jegyezte fel; ismeretek azok felül férjéhez s gyermekeihez írott

levelei. Ezekből a levelekből tárul fel igazán lelkének ragyogó fényessége, csodálatos béketűrése, a magasabb hatalmakba vetett rendíthetetlen bizodalma. És az a minden áldozatra kész, türelmes, mélységes szeretet, amivel hazáját szerette és nemzetét, Zrínyi Ilona fejedelemasszony.

Korcs századokon fénylik át hozzánk szellemalakja. És sóhajtás kél a szívünkben: Isten adjon nekünk, szegény csenevész mai magyaroknak újra ilyen Nagyasszonyt.

Böhme Jakob szive.*

Írta: Steffen Albert.

Mióta amaz Idegen Ember belépett a boltba és miközben cipőt kért, a tanuló fiút szelíden, áthatóan megnézte és elmenvén őt kihívta maga után az utcára, s ott neki — a suszterinasnak —, a prófétákkal egyenlő nagyságot jósolt, ez a suszterinas (névszerint Böhme Jakob), minden ember után, kinek cipőjét vándorlás céljaira talpalta és szögezte meg, vágyódva nézett utána. Ő is úgy vágyódott innét el, mint amazok. Lelke már kint volt ebből a kis házából és messze utakon járt. Egész különös volt; ha csak ránézett a vevők járására, már tudta, hogy hova tartanak: munkába-e vagy henyélsbe-e, gyász- vagy örömmünepélyre-e, vendéglőshöz, orvoshoz vagy lelkészhez-e? Még álmában is kísérte őket és látta őket úttalan tájakon és komor fogadóknak. Időnként kiáltva riadt fel álmából, mert nagyon megijesztették őt.

Am a cipésmesterség alázatossá tette Jakabot. Gyakran így szólt magához: ha Isten a napot egyformán sütteti jóra és gonoszra, akkor én is mértékét fogok venni egyaránt mindenkinek, anélkül, hogy bárkit is megítélnék. Minden embernek a lába alá fogom tenni kezemet, menjenek bárhova, ahová akarnak — legyen sorsuk nehéz vagy könnyű —, hordozzanak lelkükben ördögiességet vagy ostóaságot. Mindenképpen belevésik nyomaikat a földbe és újra fognak jönni, hogy azokat eltöröljék.

A föld iránt, amelyen lépkedett egész különleges érzést érzett Jakob. Hogyha vasárnap szabadnapja volt és egy sétát tett, érezte, hogy a föld minden darabjának más és más különlegessége és jellegzetessége van. Voltak a hegyeknek egyes helyei, amelyeken a feje könnyűvé vált világos gondolatoktól, s egész teste megtisztult fejének hatása alatt. De ismert más helyeket is, ahol lélekzete akadozott, sőt olyanokat is, ahol láz és görcsök támadták meg. A gránit és mészközelségét, épúgy mint az elrejtett láthatatlan talajvizet is egészen csontjáig megérezte, megtudta mondani minden vidéknek a betegségét, mielőtt a lakókat testi szemeivel látta volna. Belseje megérezte, hogy itt golyva, amott tüdőbaj vagy pedig vérhas tanyázik.

Már egész korán felfedezte, hogy az elemek világában jó és rossz erők hatnak és ezek az emberek lelkével is kapcsolatban állanak. Minden emberben megszagolta, hogy tulajdonképpen miféle helyeken érik magukat otthon és hogy a bennük lakó szellem — így szokta mondani Jakob —, hova ragadja el őket? A mennybe vagy a pokolba, amikor élő testben elvesztik öntudatukat.

* Böhme Jakob az újkor elején élt. Suszterinasból lett igen híres, vallásos íróvá, kinek könyveit ma is sokan olvassák. Ez az elbeszélés elmondja, hogyan indult el útjára a kis suszterinas, hogy nagy ember váljék belőle. Szerk.

kat. Meg volt győződve arról, hogy a gonosz pillantás s a rossz szó nemcsak az embert rontja meg, hanem a természetet is. Nemcsak a szív és az ész válnak nehézé és borussá, hanem a levegő és a vizek is. Lám milyen rosszá lett a föld sava a rossz gondolatok által.

Az az aggodalom, hogy a világ sötétsége esetleg győzni fog, nagy nehéz nyomásként nehezedett rája időről-időre. Ilyenkor még a csillagos égre felirányozott tekintetnek sem tudta megszabadítani ennek a nyomasztó képzetnek a hatásától. Azt gondolta mindig: „El, csak el innét, talán máshol könnyebb az élet!”

Az a hangulat, amelyik a cipész boltban uralkodott — ostoba szó, viccek, általános kedélytelenség, a segítők mogorva hallgatagsága, s közbe-közbe a mester bűnös átkozódása —, megsokasította szenvedéseit. Hogyha egy ünnepnap jött, már az előestén komorság uralkodott a szobáskában. Ezért Jakob nem ment a többiekkel, hanem saját útjait kereste. Mind hevesebben kizozta őt az a gondolat, hogy az emberek eldurvulnak és a világ pusztává válik. A legmagányosabb hely sem nyújtott többé menedéket neki. Szörnyűséges szerencsétlenség fenyegetését érezte a levegőben. Atyáinak címere: egy kéz, amelyik a felhőkből nyúlik ki s egy lilium virágot tart, nem biztosította őt többé a győzelemről. Az ezüst virágok elhalványodtak és a felhők sötétebbé lettek. Látszott rajtuk, hogy villámmal terhesek. S a villám bármely pillanatban lecsaphat.

Egy vasárnapon túlmunka volt. Jakabnak bent kellett maradnia a műhelyben. Ő nagyon szívesen tette ezt, leült székére és kalapácsolt.

Amikor a harangok istentiszteletre szólítottak, kezét ölébe tette, szemét behúnyta és lelke a hangáradatban lebegett. Am hirtelen felriasztotta őt a cipésmester káromkodása: „... miért nem dolgozol?” A hangtengerben, melyben lelke úszott, úgy látta szelleme ezt a mérges szót, mint egy tuskés kerekét, amely egyszerre csak el kezd forogni és tüzet szór. Úgy tűnt fel neki, mint egy félelmes örvény, amely az ő szívéből szét akarja tépni.

Szemhéjai mintha össze lettek volna varrva, semmiképpen sem bírták kinyitni őket. Ennek dacára, minden bátorságát összeszedte és így kiáltott: „Az Úr nevéért hiába fel ne vedd!”

Ekkor a suszter dühvel telve felállott s Jakob jobb-jára állt s ütése emelte fel kezét.

Jakabnak azonban, ki szemét még mindig behúnyva tartotta, úgy tűnt fel, mintha egy kékes fény vonzaná és vinné őt el magával. Bal halántéka felett sugárzott és egyszerre csak egy kettős ablak alakult belőle. Amint belejűk nézett, tudta jól: ez az ablakpár amaz Idegen Ember szempárja. Csöppet sem csodálkozott, amikor egyszerre csak egy hatalmas kupola-boltozatban találta magát. A helyet jól ismerte: Salamon temploma volt. Itt állott benne a szövetség ládája a két kerubimmal. Körülötte kör formában váraoztak a vének, a királyok és a bírák. Mind a magasba néztek.

Jakab követte tekintetüket és összerezzen. A szövetség ládája felett lebegett az ő saját szíve óriási naggyá növe, liborvörös fényben.

Először rettenetes félelmet érzett. Egy nyilaló zizegés. Olyasmint, mintha tüzes szénét dobnak bele hideg vízbe. Kialvást és meggyulást, tűzhányó izzását.

Azután látta, hogy a pirosságban megjelenik egy kard. A kard leírta Jehova nevét, azután félkörben megfordult s megállott, mint egy kereszt és feketévé lett.

Ekkor a szövetség ládája sűrű változott át.

Mikor azonban Jakab a holttest iránt érdeklődött, a nap korongja áthatotta a szívet s ez ismét visszakapta eredeti alakját, de többé nem pirosnak, hanem arany-nak látszott.

Világlo ostya lett belőle.

Most ki bírta végre Jakab nyitni a szemét. Így szólt: „Nézd az arany század (Sacculum aureum) közel van.“

A mester előtte állt még mindig, kezét útésre fenn-tartván. Mert mialatt Jakabnak ez a látomása volt, a lehető legrövidebb idő telt csak el. Jakabnak nem mozdult egy arcizma sem, amikor a durva öklöt megpillantotta. „Miért akar gazda uram megbüntetni engem?“ kérdezte Jakab — „hát nem igaz, hogy a kegyelem fénye elárasztotta az emberiséget és a teremtményeket áthatja? Engedje hát gazda uram, hogy magába is beleszálljon. A Feltámadott bevonul az új Jeruzsálembe, s az új Jeruzsálem az én szívem, s a maga szíve, s minden ember szíve. S a szívekből az istenség újra visszatér a természetbe is. Más út oda nem visz. A szívek fénye nélkül elhervad a lilium is...“

Ekkor zuhant az útés az arcára.

Böhme Jakab harag nélkül felállott számolyáról, összecsomagolta batyuját és elhagyta a műhelyt.

Hogy világított a kegyelem fénye benne! Minden teremtesnek mélyébe bele tudott immár látni, mindennek a középpontjában Isten szeretetét látta elrejtve. „Hajnal van felkelőben!“ énekelte bele a világba.

Mitől lesz boldogabb a világ?

Két utolsó számunkban avval a kérdéssel foglalkoztunk, hogy mitől lesz boldogabb a világ? Ez a kérdés minden élő embert érdekel, mert hiszen valamennyien a világhoz tartozunk, s ha a világ boldogabb lesz, akkor mi magunk is vele együtt boldogabbak leszünk. *Gondolkodásaink eredménye az volt, hogy beláttuk, hogy minden ember sorsa összefügg egymással s az egyik ember baja előbb-utóbb a másik ember bajává is válik, épügy mint ahogy egyik ember boldogságából, illetve jólétéből a másik embernek is haszna van.*

Ezenkívül beláttuk azt is, hogy az emberiség sorsa s az egész világ helyzete egyre rosszabbá és rosszabbá válik, úgyhogy ma már nem segíthet azon egy akármilyen nagy és bölcs orvos sem, hanem csakis az segíthet, hogyha minden élő ember tünődik azon, hogy hol is van hát a baj? S miképpen is lehet azon segíteni? Vagyis csak úgy, hogyha minden ember, aki csak él, az emberiség sok bajának orvosává válik s mindenki komolyan, becsületesen akar segíteni a közös bajokon.

Ha az orvos egy beteget meg akar gyógyítani, akkor elsősorban fel kell az orvosnak ismernie azt, hogy voltaképpen mi baja van a betegnek. Ezt az orvos azáltal tudja felismerni, hogy éveken át sokat tanult a betegségekről, minden egyes betegségnek megtanulta a jeleit, mint ahogy orvosnyelven mondják: szimptomáit. Azonban hiába tanulta az orvoskönyvekből a betegségeket, hogyha nem szoktatta meg magát az éles megfigyelésre, akkor mégsem tudja a valóságban, a gyakorlati életben felismerni, hogy az amit a könyvekből tanult és amit a szemével lát egy és' ugyanaz-e? Egyezik-e egymással? Éppen ezért az orvosnak a könyvből való tanulás mellett mindenképp arra kell ránevelnie magát, hogy pontosan és élesen figyeljen meg mindent; észrevegyen mindent, ami körülötte van és soha semmi sem kerülje el a figyelmét. Vannak

emberek, akik már így születnek, ilyen képességgel, hogy mindent észre tudnak venni és mindent pontosan meg tudnak figyelni. Azonban a legtöbb embernek ez nem veleszületett tulajdonsága, hanem erre magát nevelnie és szoktatnia kell. A jó orvos tehát úgy készül hivatására, hogy rászoktatja magát arra, hogyha belép egy szobába, akkor ottlevő minden tárgynak színét, formáját megfigyelje; — hogy minden ottlevő embernek arcát, vonásait, alakját, bőrszínét, haját, mozdulatait, tekintetét és beszédmodorát alaposan megnézze és megjegyezze magának. Mikor azután erről a helyről távozik, akkor gondolatban ellenőrzi önmagát s megpróbál önmagának pontosan beszámolni arról, hogy mit látott? Megvizsgálja magát, hogy emlékszik-e pontosan minden emberre, minden tárgyra, minden részletre, s le tudna-e mindent pontosan rajzolni? Az az orvos, aki sok ilyen gyakorlatot végez magában s rendszeresen neveli magát a pontos észrevezésre s a világos megfigyelésre, az könnyen fogja a betegségeket felismerni és nem fogja összetéveszteni egymással azokat a jeleket, amelyek erre vagy arra a betegségere vallanak.

Ezeket a gyakorlatokat kívül azonban az orvosnak még mást is kell képeznie önmagában, nemcsak a megfigyelést. Kell neki erősen gyakorolni magában a gondolkodás képességét is. De vajjon, hogy történhetik ez meg? Úgy, hogy azokban az üres órákban, amikor rövid, vagy hosszabb időre is, semmi különös dolga sincs az embernek, s amikor gondolatait rendesen csapongani hagyja, belső magatartását megváltoztatja. Ez azt jelenti, hogyha pl sétálni kell valakinek egy fél óra hosszat, vagy egy óra hosszat; esetleg várnia kell valahol hosszabb ideig — akkor rendesen hagyja, hogy gondolatai céltalanul röpködjenek ide-oda. Vagyis az ember ilyenkor nem irányítja gondolatait, nem parancsol nekik, hanem teljesen szabadjára engedi őket. Ha az ember ilyen helyzetben véletlenül meglát egy fehér macskát vagy egy fekete kutyát, hát akkor arra a fekete kutyára vagy fehér macskára gondol. Ha pedig véletlenül eltrüsszenti magát, akkor eszébe jut, hogy hátha ebből a trüsszentséből nátha lesz, s a nátháról eszébe jut az az influenza, melyben tavaly feküdt a kórházban, erről megint a kórház, és így tovább. Vagyis az ember szabad idejében egyáltalában nem uralkodik gondolatai menétén, hanem hagyja, hogy gondolatai avval foglalkozzanak, amivel nekik jól esik. Ha azonban ezen változtat valaki és elhatározza, hogy eszentül erős akarattal ő maga fogja megszabni gondolatainak azt, hogy mire gondoljon: — nagyon erősíti és javítja saját gondolkodási képességét, s egyúttal eléri azt is, hogy gondolkodását minden körülmények között nagyon jól fel tudja használni s teljesen hasznosítani tudja abban a munkában, ami neki hivatása.

A jó orvos ezt a gyakorlatot is sokat és erős akarattal végzi. Ha pl reggel bemegy a kórházba tanulni s hosszabb utat kell gyalog vagy villamoson megtennie, akkor nem engedi, hogy gondolatai avval foglalkozzanak utközben, ami éppen eszébe jutna, hanem elővesz magának egy-egy gondolatot s egész úton kitaratóan s akaraterősen avval az egy gondolattal foglalkozik, amit ő saját maga szabott maga elé és nem avval, ami véletlenül eszébe jut neki. Pl elhatározza egy alkalommal, hogy ma avval fogja tölteni utazásának vagy járásának idejét, hogy visszagondol arra, hogy mit is tud még a háziállatok életéről, vagy pedig mit tud a magyar történelemből vagy földrajzból. Tulajdonképpen nem is az a fontos, hogy milyen tárgyat választ magának, hanem az, hogy ő választja ki azt, hogy mire fog gondolni s ő parancsol gondolatainak, hogy erre vagy arra gondoljanak s tényleg ki is tart amellett a gondolat mellett,

amit kiválasztott. Ezekkel a gyakorlatokkal erősen fejleszteti helyes gondolkodását és előbb-utóbb eléri azt, hogy pontosan fel tudja ismerni a betegségeket és azoknak a gyógymódját, vagyis ha elhívják őt egy beteghez, rögtön meg tudja mondani, hogy annak mi baja van és miképpen kell őt gyógyítani.

Ebből látszik, hogy jó orvos csak abból lesz, aki a felsorolt gyakorlatokkal képzeti és fejleszti megfigyelőképességét és gondolkodását.

Miután mult cikkeinkben azt mondtuk, hogy a világ sokféle baján csak is úgy segíthetünk, ha valamenynyien hozzájárulunk a gyógyításhoz: világos az, hogyha tényleg akarunk segíteni a sok bajon, akkor nekünk is elsősorban meg kell tanulnunk azt felismerni, hogy voltaképpen mi az oka a bajoknak, s miképpen távolíthatjuk el ezeket. Más szóval akkor, amikor a világ baját akarja az ember meggyógyítani, akkor neki is, — épúgy mint a jó orvosnak, — gyakorolnia kell a megfigyelést és gondolkodást. Hogyha valamenynyien erősítjük magunkban azt a képességet, hogy mindent világosan észrevegyünk s mindenre pontosan emlékezzünk, továbbá, hogyha erősítjük magunkban gondolkodásunkat olyanféle gyakorlatokkal, mint amilyeneket felsoroltunk, akkor elfogjuk érni azt előbb-utóbb, hogy okosabban és helyesebben intézzük saját életünk sorsát s kevesebb bajba jussunk bele, vagy ha pedig már belejutottunk egy bajba, akkor képesek legyünk azt a bajt gyökeresen orvosolni.

Ezek szerint, végső eredménye ezeknek a gondolatmeneteknek az, hogy a világgal együtt minden egyes ember is csak akkor lehet boldogabb, ha helyes és az igazságnak megfelelő gondolkodást megtanul mindenki és abban erősen gyakorolja magát.

Bizonyára sokan vannak, akik első hallásra hitetlenül rázzák fejüket s azt mondják, hogy nem lehetséges az, hogy pusztán azért, mert az egyes emberek erősítik megfigyelésüket, erősítik gondolkodásukat, az emberek sorsa jobbra fog fordulni. Pedig, ha ez hihetetlen is, mégis csak úgy van, amit abból is látni, hogyha megfigyeljük az egyes emberek hibáit és tévedéseit, melyek által bizonyos szerencsétlen helyzetbe jutottak bele, mindig újra és újra látnunk kell, hogy mindez nem történhetett volna meg, ha az illető helyesebben és az igazságnak megfelelőbben tudott volna gondolkodni.

Nem lehet tehát eléggé ajánlani azoknak az embereknek, akik valami oknál fogva sok hallgatásra vannak kárhóztatva, hogy hallgatásuk idejét jól használják ki a tekintetben, hogy gondolkodásukat és megfigyelésüket erősítsék, ellenőrizték és fejlesszék.

Igazságot Magyarországnak!

Annak a szomorú ténynek, hogy Magyarországot a győztes hatalmak a világháború után feldarabolták, nem kis részben az volt az oka, hogy azok, akik akkoriban a népek sorsa felett döntöttek, nem ismerték eléggé hazánkat, annak sem földrajzi, sem néprajzi viszonyait. Beszélik, hogy a béketanácsnak egyik ülésén, amikor Magyarország sorsa felett határoztak, egy nagytekintélyű államférfi, az egyik világbirodalom képviselője, egészen tájékozatlan volt arról, hogy meddig terjednek Magyarország határai és amikor arról kellett döntenie, hogy Temesvár az új országbeosztás szerint melyik államhoz tartozzék, azt kérdezte, hogy tulajdonképpen melyik országban van ez a város. Így ismerték hazánkat azok, akik Európa háború utáni új térképét megalkották. A

külföld még mindig nagyon keveset tud rólunk, nem ismeri eléggé a trianoni békeszerződést sem és nem tudja, hogy milyen égbekiáltó kegyetlenséget követtek el abban velünk. A külföld felvilágosításának nagy fontossága arra indította dr. Légrády Ottót, a Pesti Hírlap főszerkesztőjét, hogy a lap ötvenéves jubileuma alkalmából könyvet adjon ki, amely Magyarország mai szomorú helyzetét és a trianoni béke igazságtalanságait ismerteti meg a külfölddel. A könyv *öt nyelven* jelent meg és *tízezer példányban küldötték* szét a világ minden részébe, a legkülönbözőbb magasállású személyiségeknek, államférfiaknak, törvényhozóknak, tudósoknak, íróknak, akik hazájukban szavuk súlyával hozzájárulhatnak ahhoz, hogy népük lelkiismeretét a békeszerződés megváltoztatásának megnyerjék. Bemutatja ez a könyv, hogy az igazságtalan békeparancs következtében mit vesztett Magyarország, térképeken tárja a szemlélő elé, hogy milyen volna ma a világ néhány nagy országa, ha ugyanolyan kegyetlenséggel tépték volna szét a testét, mint ahogy Magyarországgal tették. Szép képek tartják a szöveget, amelyekből a külföld megtanulhatja, hogy milyen szolgálatokat tett Magyarország ezer éven át az egész emberiségnek és hogy a magyar művelődés milyen értékekkel gazdagította az európai kultúrát. A könyv magyar nyelven is megjelent és mindenki számára hozzáférhetővé teszi azokat az érveket, amelyekkel a trianoni béke ellen küzdeni lehet és ezzel lehetővé teszi minden magyar számára, aki a külföldi közönséggel érintkezésben áll, hogy a nagy cél érdekében cselekedjék. A könyvnek máris nagy hatása volt a külföld tekintélyes, befolyásos köreire; több ezren küldöttek nyilatkozatot a Pesti Hírlap főszerkesztőjének, amelyben kijelentik, hogy súlyos igazságtalanság az, ami Magyarországgal történt és az európai béke érdeke követeli, hogy ezt a tarthatatlan állapotot mielőbb igazságosan rendezzék. *Minden magyar ember hálával tartozik a mű kiadójának, dr. Légrády Ottónak, aki hazafias és nagy áldozatot igénylő cselekedetével nagyban hozzájárult a világ lelkiismeretének felrészítéséhez, aminek eredménye végül az lesz, hogy a trianoni békét megváltoztatják és Magyarországnak igazságot szolgáltatnak.*

Világ folyása.

A kaukázusi földrengés pusztítása. Moszkvából jelentik: A kaukázusi földrengésről még mindig nincsenek megbízható jelentések. Perzsián át érkező hírek szerint a földrengés közel 400 emberéletet követelt áldozatul. A sebesültek száma ezer felé jár. Több falu teljesen eltűnt a föld színéről, s a többi község is csupa romhalmaz. A kaukázusi kormány messzemenő intézkedéseket fogantatott a földrengés-katasztrófa életbenmaradottainak feiségyélyezésére, egyelőre azonban még nem tudják megközelíteni a földrengéssújtotta vidéket, mert az utakat is teljesen felszántotta a földrengés.

Hoover amerikai elnök megköszönte a neki felajánlott indulót Bura Károlynak. Néhány hónappal ezelőtt Bura Károly cigányprimás *United States March* című indulót írt és ezt Hoover elnöknek ajánlotta. New-Yorkból most érkezett válasz a díszes kötésben megküldött indulóért. A budapesti amerikai konzul ugyanis a következő levelet küldötte a hazafias érzésű cigányprimásnak, aki a magyar ügynek akart szolgálni: Tekintetes Bura Károly úrnak, a Magyar Cigányzenekarok

Egyesülete elnökének. Az amerikai külügyminisztérium aziránt utasított, hogy az ön által szerzett és az Egyesült-Államok elnökének ajánlott *United States March* című induló megküldéséért, az elnök úr őszinte köszönetének és elismerésének adjak kifejezést az ön által tanusított figyelemért. Tisztelettel C. B. Hurst amerikai főkonzul. Mindenesetre örvendetes, hogy manapság a magyar ügyért magánosok is harcolnak, mindenki a maga módján. A cigányprimás, Bura Károly a muzsikájával. . .

A roveretói harang. Szombaton este Roveretóban, Olaszországban megkondult az „*Elesettek harangja*” és komor bűgását szétvitte a rádió a világ négy égitája felé. A harangzúgás után kétszáztagú ennekor elénekelt az „*Elesettek harangjának himnuszát*”, majd a harang trilógiája következett, végül ismét megszólalt a harangszó először a szárazföldön, aztán a tengeren, utoljára a légi útközetekben elesettek emlékeztére. Csak húsz percig tartott az egész ünnepség, de végtelenül megható és megrendítő volt. Fokozta a hatást, hogy este kilenc órakor Budapesten és az országban is megszólalt minden harang és minden templomban átjatossg volt az ismert és ismeretlen sírokban pihenő hősi harcosokért.

Egymillió éves ősrinocerosz állkapcsát találták meg Rákoskeresztúron. Rákoskeresztúr községben a bányában dolgozó munkások a napokban rendkívüli leltre akadtak. Kavicstermelés közben négy méter mélységben ősrinocerosz állkapcsát találták meg. A leletről értesítették a Nemzeti Múzeum állattárát, ahonnan a helyszínre kiszállt Gaál István dr. egyetemi tanár. Gaál tanár megállapította, hogy a teljesen ép, hatalmas állkapocs úgynevezett itáliai ősrinocerosz koponyájához tartozott és több mint egymillió éves. Az állkapocsban a teljes fogcsor is épen megmaradt. A lelet igen nagy ritkaság, mert Magyarországon eddig csak egyes fogakat találtak ősrinocerosz csontvázából. Ez a hatalmas őskori állat szintén a melegebb vidékeken élt, tehát délebbre tőlünk. Több csontvázat találtak meg Itáliában. Gaál professzor megállapítása szerint a harmadkor végén Magyarország területén még olyan meleg időjárás volt, hogy itt afrikai flóra és fauna létezett. Így történhetett, hogy az ősrinocerosz felhallagott egészen Magyarországi területéig, mert az időjárás kedvező volt részére. A Rákoskeresztúron talált ősrinocerosz állkapocsa óriási, másfélméter hosszú, egy-egy foga öt centiméter. Az állkapocs súlya több mint tíz kiló. Ez tulajdonképpen nem a természetes súlya, hanem az teszi ilyen nehézzé, hogy vasas kavicsban hevert és átítatódott vassal.

Hasznos tudnivalók.

Ötven esztendővel ezelőtt hangzott el az első „Halló” Budapesten. Ötven esztendővel ezelőtt, 1881 május elsején szólalt meg Budapesten, kétheti kísérletezés után, először a telefon. Puskás Tivadar, hazánkfia, Edison egykori munkatársa vetette fel a budapesti telefon eszméjét. Sokáig dolgozott Edison mellett. Munkáságáért megkapta Edisontól az európai telefonra az engedélyt. Az első európai telefonközpont Párizsban nyílt meg. Két évvel később Puskás Tivadar Budapestre küldte találmányával Puskás Ferenc huszárfőhadnagyot, aki húsz esztendőre megszerezte a kizárólagos jogot, hogy Budapesten és Újpesten telefonközpontokat létesítsen. Ötven-

négy előfizetővel nyílt meg az első budapesti telefonközpont, Állami hivatalok, legelsősorban a honvédelmi minisztérium, a napilapok és egy-két nagykereskedő voltak az első előfizetők.

A közönség barátságtalanul fogadta a telefont, különösen sok baj volt a háziurakkal, akik nem engedték meg a vezetékek felszerelését a falakra. Puskás Ferencnek minden alkalommal személyesen kellett tárgyalnia a háziurakkal és legtöbbször csak pénzbeli előnyökkel lehetett őket engedékenységre bírni. Egy-egy tetőtartó elhelyezéséért gyakran 25—30 forint évi bért kellett felajánlani. Ahhoz pedig, hogy a szerelőmunkás bármikor feljuthasson a tetőre, a mogorva pesti házmesterek jóindulatát kellett öt-tíz forintnyi újévi ajándékkal kiérdemelni. Ezekért a járulékokért még az állami kezelésbe vételt követő újév napján is zajongó tömeg jelent meg az igazgatóság pénztáránál. Puskás Ferenc halála után a távbeszélőhálózat Puskás Tivadar tulajdonába ment át. Az első telefonközpont a Fürdő utca 10. számú ház harmadik emeletén volt néhány szerény szobában elhelyezve.

Már 1881-ben Pápa és Szombathely között sikerült telefonbeszélgetést folytattak. Egy telefonkészülék előfizetési díja 180 forintba került, amit később 150 forintra szállítottak le. 1897-ben váltotta meg az állam a telefont amagántársulattól.

Az egykori hírlapok hűvösen emlékeznek a telefon üzembehelyezéséről. Nagyon sok ember nem tudott megbarátkozni a készülékkel és a drótokat mindenféle szerencsétlenség, például villámcsapás okozójának tartották.

Még él néhány ember Budapesten, akik közelebbi ismeretségben voltak a két Puskás fivérrel. Virágh Béla, aki bensős barátságban volt Puskás Tivadarral és vele együtt közreműködött a Telefonhírmondó megteremtésében, a következőket mondja:

Valóságos Jókai regényhős volt Puskás Tivadar. Gyönyörű szép szál ember. Rengeteg találmánya kallódott el az idők folyamán.

Antwerpenben bemutatott egyszer egy kormányozható léghajót, amelynek teljesen nyoma veszett. Még jóval a telefon feltalálása előtt Antwerpenben dolgozott, ahol városi engedélyt nyert egy új rendszerű táviróra. Puskás Tivadar, amint ő maga mondta, bedrótozta egész Antwerpent. A drótok végén írógépszerű készülékkel levelezhettek egymással a felek. Antwerpenben érte őt a telefon feltalálásának a híre, mire otthagya az összedrótozott várost és elutazott Amerikába, Edisonhoz. Az Edison-féle telefonon egy méter magas szekrények voltak, ezeket a bonyolult gépeket Puskás egyszerűsítette s miután megszerezte Bell a szabadalmát, átjött Európába. Az ő fejében született meg a telefonközpont gondolata és Párizsban létesített először távbeszélőhálózatot.

Hojtsy Pál annak idején Párizsban volt hét magyar képviselővel. Mikor meghallotta, hogy Puskás ott új találmányt mutat be, a magyar követség útján meghívót szerzett magának és képviselőtársainak a bemutatóra. A pompás modorú „amerikai” franciául, angolul és németül magyarázta el a jelenlétőknek a készülék rendeltetését és szerkezetét. Mind a három nyelven tökéletesen beszélt. A jelenlétők elbűvölve hallgatták és az egyik magyar képviselő odafordult Hojtsyhoz:

Még megérjük, hogy ez az ördögös hétnyelvű yenki magyarul is elmagyarázza nekünk a masináját.

A szavak hallatára a föltaláló mosolyogva fordult oda a magyar urakhoz és legnagyobb bámulatukra, magyarul kezdett el beszélni. Így derült ki, hogy az amerikai feltaláló magyar ember.

Ezután jött Budapestre Puskás Tivadar, ahol be rendezte a telefonközpontot. A 90-es évek híres alakja volt, neve nem egyszer bejárta a világsajtót és Amerikában igen nagy tekintélynek örvendett.

A cellulóze, a növények rostanyaga, hasonló összetételű a különböző cukorfajok anyagával. Az utóbbiak könnyen oldhatók s így az emberi és állati szervezet legfontosabb táplálóanyagai közé tartoznak, amivel szemben a növényi táplálék rostanyagai nagyrészt emésztetlenül haladnak keresztül a bélsatornán. A vegyészeti tudománynak az a törekvése, hogy az oldhatatlan cellulózt vegyi úton oldható cukorrá alakítsa át, hosszú időn át sikertelen maradt. Willstaetter és Zechmeister német vegyészeknek végre sikerült a fűrészpor-nak tömény sósavval való kezelésével cukorhoz hasonló, könnyen oldódó vegyületet előállítani, amely emberi tápláléknak ugyan alkalmatlan, állati takarmányul azonban annál becsesebbnek ígérkezik.

Hány magyar él a földön? A Magyar Külügyi Társaság nemzeti kisebbségi szakosztálya előadótalálkozást tartott. Az előadótalálkozás egyetlen tárgya vitéz Nagy Iván dr. királyi tanfelügyelő, az ismert nemzetközi jogi író felolvasása volt, aki A magyarság világstatisztikája címmel tartott rendkívül érdekes értekezést. Nagy Iván dr. beható és pontos statisztikai tanulmányok alapján az egész világon élő magyar anyanyelvű magyarság számát 12 millióra és 32 ezerre becsüli, akik közül Európában 11.390.000 lélek, Amerikában 650.000 és a többi világ-részben együttvéve ötezer lélek él. Csonkamagyarországon a legújabb népszámlálás eredménye szerint a magyarság száma 7.856.000, amely számban természetesen nincsenek benne a más anyanyelvű magyarországi lakosok. Az Ausztriához csatolt nyugatmagyarországi területen 14.929, magában Bécsben pedig 10.927 magyart számolt az osztrák népszámlálás. Csehszlovákiában az 1923. évben csak 754.000, Jugoszláviában 472.000, Romániában 1.247.000 magyart mutatnak ki az utódállamok statisztikusai, akik egyszerűen a magyarok százezreit sikkasztják el. Nyugodtan becsülhetjük az utódállamok magyar anyanyelvű lakosságát még az említett veszteségek után is, 3.387.000 főre. Az újszerű és tanulságos előadáshoz Zichy Ernő gróf szövegét hozza, aki három körülményre hívta föl a figyelmet. Elsősorban arra mutatott rá, hogy az Erdélyben élő szombatosokat, akiknek összes létszáma legalább 40.000 lélek, a román hivatalos népszámlálás egyszerűen zsidókká deklarálta, holott ezek a legtöbbszörösebb magyarok. Azt indítványozta Zichy Ernő gróf, hogy a Magyar Külügyi Társaság a néhány nap múlva Budapesten összeülő Népszövetségi Ligák Uniójának üléséhez elé terjesszen javaslatot aziránt, hogy az Unió vegye beható vizsgálat alá az Európában legutóbb lefolytatott népszámlálások adatait.

Az állatok életkorát némelyek életmódjukból következtetik és azt vitatják, hogy a lomhán élők sokkal tovább élnek, mint azok, amelyek mozgékonyak. fűgék s így életerőiket hamarabb feleméztik. Ennek azonban ellentmond a madarak hosszú élete. Mások szerint a lassú kifejlődés befolyásolja az életkort, de ennek ellentmond, hogy például a béka, amelynek testi fejlettsége évek alatt lesz csak teljes, nem él tovább, mint a kakuk, amely pedig egy év alatt teljesen kifejlik. Az sem áll, hogy nagy állatok tovább élnek, habár az emlősök hosszú élete ezt látszik igazolni. Az sem fogadható el, hogy olyan állatok, amelyeknek sok az utódjuk, a hosszú élet csiráját őrzik, mert hiszen a

ponty félmilliónyi ikrát termel, míg a sas csak 2-3 tojást rak és életkoruk körülbelül egyenlő. Ezek a példák azt mutatják, hogy ez a kérdés megoldatlan, habár nagyon érdekes a különféle állatok életkorának összehasonlítására. Így például a giliszta 13 évig, a folyami rák 20, a méhkirályné 2-5, a dolgozóméhek 6 hétig, a csiga 9, kagyló 12-14, a gyöngyragyogó 100 évet él. A halak közül a ponty 100, a teknősbéka 300, a kakas 15-20, a gólya 70, a hatyú, papagáj 100, a kutya 28, a ló 40-60, a szamár 100, az elefánt 150-200 és a cet 200 évig él.

*Csillagos nóták.**

*De sok csillag ragyog a kék égbolton,
De sok nóta szól róla a népajkon,
Megéneklé a Göncöl hét csillagát,
Hét szeretőt, kik közül egy maradt,
Az is nyugszik temetőben szép virágos hant alatt.
Eldalolja, egy csillag volt felette,
Az irigység tőle azt is elvette.
Halottágyon fekszik egy szép kisleány,
Mert egy csillag futott le az égálgán.
Hány csillagból van a szemed Mariskám?
Bámulója így kérde a szép leányt.
Páros csillag látható az égálgán,
Keresi a párját legény és leány.
A fényeset nem kívánja magának,
Adja neki a sors azt a halványat.
Ha meghalok csillag lesz belőlem,
Mert hiába tied szívem és lelkem,
Rúd ragyogok, megtanulsz tán szeretni,
Mert az égen se tudlak elfeledni.
Eszedbe jut, ki hön szeret tégedet,
Majd ha nézed a csillagos kék eget.*

Fodor Riza.

* Ez a vers megmutatja, hogy a magyar nép nótáiban hányfeleképpen éneklé meg a csillagokat. Szerk.

Szerkesztői üzenetek.

Utolsó előtti számunkban megírtuk, hogy Németország és Ausztria vámközösségbe (vámegységbe) akarnak lépni egymással 1932 január 1-től kezdve. E két állam volt ellenségei, különösen az angolok és franciák nagy idegenkedéssel fogadták ezt a tervet és követelték, hogy a Nemzetek Szövetsége ítélje meg, hogy megengedhető-e ennek a tervnek végrehajtása?

Erről a kérdésről Hegedűs Loránt kegyelmes úr, Magyarország volt pénzügyminisztere igen érdekes cikket írt, melyért neki ezen a helyen is hálás köszönetet mondunk.

A pünkösdi szent ünnepre minden lehető jót kíván olvasóinknak a „Bizalom” szerkesztősége.

Felolvasó szerkesztő és kiadó:

N. GÖLLNER MÁRIA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

FOGHÁZMISSZIÓ HELYSÉGE

Budapest, V., Markó-utca 16., III. emelet 28. ajtó.